

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Račun pri pošt. hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Telefon št. 30-69.

Leto XVII.

V Ljubljani, v torek, dne 20. marca 1934.

Štev. 33.

Zastopstva pri trgovinskih pogajanjih

V prejšnji številki smo objavili seznam naših zastopnikov pri trgovinskih pogajanjih z Nemčijo. Kakor je bilo iz seznama razvidno, so člani naše trgovinske delegacije edino uradniki iz raznih ministrstev. Ni pa med njimi niti enega zastopnika našega gospodarstva.

Ni to prvič, da so člani naše trgovinske delegacije le uradniki in zato se je v naši javnosti že večkrat razpravljalo o tem, če je bolje, da so zastopniki le iz vrst uradništva ali pa iz vrst gospodarskih krogov. Pri tem se je na eni strani poudarjalo, da je prednost iz uradništva sestavljene delegacije v tem, da je objektivna in nepristranska, da zastopa takšna delegacija vedno le vse državne interese, dočim zastopniki iz gospodarskih krogov poudarjajo vedno le svoje najbližje interese in dostikrat tudi na škodo drugim gospodarskim panogam. Poleg tega so visoki uradniki iz resornih ministrstev tudi bolje poučeni o vsej materiji, ki se razpravlja na trgovinskih konferencah. Oni vedo, kaj je bilo že nekoč doseženo, kaj bi se vsled novih razmer moglo doseči in kaj je v danem trenutku sploh dosegljivo.

V zvezi s tem se je tudi poudarjalo, da bi bilo sploh želeli, da bi, če le mogoče, bili člani trgovinskih delegacij vedno eni in isti ljudje, ker imajo ti tudi že osebne dobre zveze in morejo že zaradi tega doseči mnogo več, kakor pa čisto novi ljudje, ki si morajo znanstva šele ustvarjati. Na ta način pa pride v našo trgovinsko politiko tudi neka stalnost, kar tudi omogoča večje uspehe.

Z druge strani pa se je poudarjalo, da pač uradnik ne more poznati praktičnih posledic vsake določbe v trgovinski pogodbi tako, ko človek iz praktičnega gospodarskega življenja. Dostikrat izgleda kakšna določba čisto enostavna in nenevarna, le prekmalu pa se izkaže, da more postati naravnost usodna nevarnost za naš izvoz. Nadalje se naglašava, da se uradnik ne more za stvar nikdar tako zavzeti, kakor pa bi se zavzel zastopnik iz gospodarskih krogov, ker je pač slednji vse drugače zainteresiran pri stvari. Zato se iz gospodarskih krogov dostikrat očita le iz uradništva sestavljeni delegaciji, da je preveč popustljiva, da se ni zanimala dovolj za vse gospodarske panoge v enaki meri, da preveč gleda na to, na kaj polaga posebno važnost trenutno vladajoči vpliv v vladi in da mnogo premalo upošteva želje gospodarskih krogov.

Priznati je treba, da ima eno ko drugo stališče svojo upravičenost, zato pa tudi vsako svojo slabost. Že iz te konstatacije pa sledi, da bi bila trgovinska delegacija dobro sestavljena le, če bi se pri njeni sestavi upoštevali obe stališči, da bi bila sestavljena tako iz uradniških ko gospodarskih zastopnikov. Na ta način bi bilo doseženo to, da ne bi mogli uradniški zastopniki omalovaževati ali pa prezreti upravičenih težnjah gospodarskih krogov, ne bi pa mogli tudi gospodarski krogi enostransko zagovarjati le posebne interese ene gospodarske panoge na škodo drugih. S harmoničnim sodelovanjem gospodarskih in uradniških krogov bi se zato moglo doseči, da bi bili v zadostni meri upoštevani tako interesi države ter celote, ko interesi gospodarstva.

Isto harmonično sodelovanje med zastopniki posameznih ministrstev in za-

stopniki gospodarstva pa bi moralo obstojati tudi pri določevanju drž. gospodarske politike. Imeti bi morali korporacijo, v kateri bi se sporazumno določevala državna gospodarska politika in načela, ki bi jih sklenila ta korporacija, bi morala biti obvezna tako za zastopnike ministrstev, ko za zastopnike gospodarstva. Le tako bi bilo mogoče, da bi se vse trgovinske pogodbe, ki bi jih sklenili z različnimi državami, medsebojno izpopolnjevale in da bi tako vse koncesije, ki bi jih dovoljevali drugim državam, ko tudi vse koncesije, ki bi jih

dosegli, odgovarjale našemu celotnemu gospodarskemu programu.

Tak gospodarski program pa more sestaviti le gospodarski svet, ki je zato prvi pogoj za uspešno trgovinsko politiko države. Zopet prihajamo tako do stare zahteve, da se že enkrat izvoli in skliče gospodarski svet. Misel o potrebi gospodarskega sveta je že tako dozorela, da so tudi že poslanci večine v zadnji proračunski razpravi zahtevali ustanovitev gospodarskega sveta. Upamo, da bo tako podprta zahteva sedaj vendarle doživela tudi svoje uresničenje.

Kako propada naš izvoz

Jugoslavija uvaža v Palestino od vseh držav najmanj

»Štampa« objavlja izjavo poslanca Pahernika o našem lesnem izvozu, ki je zlasti v proračunski razpravi opozarjal na zle posledice propadanja lesnega izvoza.

Naš izvoz v Francijo je padel od 50.076 ton v letu 1930 na 9.000 v letu 1933.

V Madjarsko je samo Dravska banovina izvozila mehkega lesa v l. 1931. za približno 79 milijonov dinarjev, lani komaj še za 16 milijonov.

Italija, naš največji lesni uvoznik, je uvozila v l. 1928. 285.316 ton lesa ali 54 odstotkov vsega našega lesnega izvoza. — Cena za les pa je bila nizka. V naslednjih letih je cena lesu še bolj padla, kljub temu pa je nazadoval lesni izvoz v Italijo na 115.105 ton ali za 69 odstotkov. Sedaj pa nam grozi Italija z devetkratnim poviškom carine, ker da je njena trgovinska bilanca z nami pasivna. To pa je samo deloma resnično, če se upošteva samo blagovni promet, ne odgovarja pa splošnemu denarnemu efektu z ozirom na velike zasluge italijanskih gospodarskih podjetij v naši državi.

Zato je potrebno, da se čim prej prično pogajanja za naš lesni izvoz. Pri teh pogajanjih pa morajo sodelovati tudi naši lesni strokovnjaki in pa lesni interesi, ki izvažajo les v Italijo in na Madjarsko.

Sosedna Avstrija razvija veliko aktivnost, da si zagotovi izvoz lesa v Francijo, Madjarsko in Italijo. Iz političnih razlogov se ji je tudi posrečilo, da si je zagotovila

preferenčne ugodnosti in velike kontingente.

Nezadostno skrb za naš izvoz dokazuje tudi naš izvoz v Palestino, mandatno deželo, ki dovoljuje svoboden uvoz brez deviznih predpisov. L. 1932. je uvozila Palestina različnega blaga v skupni vrednosti 248 milijonov dinarjev in sicer je uvozila iz Rumunije za 124 milijonov, iz Poljske za 43, iz Češkoslovaške za 24, iz Bolgarske za 22, Avstrije za 22, Grčije za 7 in iz Jugoslavije za celih 6 milijonov dinarjev.

Gradbenega lesa je uvozila Palestina za 75.000 kubičnih metrov v vrednosti 44 milijonov dinarjev in sicer iz Rumunije 53 tisoč kub. metrov v vrednosti 28 milijonov dinarjev ali 64 odstotkov vsega uvoza gradbenega lesa, iz Jugoslavije pa 218 kub. m. v vrednosti celih 140.000 Din. Zabojev za pomaranče je uvozila Palestina v vrednosti 42 milijonov Din, od teh iz Rumunije za 31 milijonov, iz Jugoslavije pa za 3 in pol milijona.

Treba je zato že nekaj ukreniti za naš lesni izvoz. Zlasti pa je potrebno, da se ustanovi Centralni odbor našega lesnega gospodarstva za ureditev in kontrolo lesnega izvoza, kakor je bilo sklenjeno na konferenci v Trstu.

Kakor poročajo zadnja poročila iz Beograda, se je v ministrstvu tudi že pričel izdelovati pravilnik za to osrednjo organizacijo lesnih producentov in trgovcev, ki bo za vse obvezna.

Porast števila državnega osebja

Po statističnem pregledu finančnega ministrstva je znašalo skupno število državnih uslužbencev dne 1. julija 1933 207.190 oseb. Iz uradniškega glasila »Naš Glas« z dne 15. januarja 1934 pa posnamemo, da je bilo dne 1. junija (pravilno 1. julija) 1933 za 10.074 državnih uslužbencev več v državnih službi, kakor jih je bilo določenih po državnem proračunu za leto 1933/34. Iz tega proračuna se torej plačuje za 10.074 oseb več, kakor prejšnje proračunsko leto. Ta izredni porast državnega uslužbenstva nam je uradniško glasilno pojasnilo na ta način. List pravi, da gre v tem primeru le za navidezno zvišanje uslužbenskega staleža, ker se dejansko ni število aktivnih državnih uslužbencev v tekočem proračunskem letu napram prejšnjemu prav nič zvišalo. Obenem zatrjuje, da je to zvišanje le posledica dejstva, da so bili v minulem proračunskem letu nekateri uslužbeni plačani iz postavk, določenih za materialne (stvarne) izdatke, med tem ko so se v tekočem proračunu pravilno izkazali bi uslužbeni med ostalimi aktivnimi državnimi nameščenci, ki prejemajo plačo iz rednih osebnih proračunskih postavk.

Ni nam znano, odkod izvira to pojasnilo, ali je posneto iz uradnega vira ali pa predstavlja samo privatno mnenje uredništva tega lista. Naj si bo že kakorkoli, eno stoji, da se javnost s tem pojasnilom ne more zadovoljiti, ker ne more spraviti v sklad z obstoječimi zakoni in odredbami. V to svrhu si je treba ogledati ta zakonita določila:

Zakon o glavni kontroli pravi v členu 59,

Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani

ima svojo plenarno sejo v četrtek, dne 22. marca t. l. ob 1/2 9. uri dopoldne v zbornični sejni dvorani.

Dnevni red:

1. Naznanila predsedstva.
2. Poslovno poročilo o delovanju zbornice v zadnjem tromesečju.
3. Volilni red za zbornico za TOI.
4. Računski zaključek zbornice za leto 1933.
5. Izporemba pravil. (Povečanje članov gostinskega odseka na 10 svetnikov).
6. Sklep o izdvojitvi pokojninskega sklada iz zbornične imovine.
7. Volitev dveh članov Upravnega odbora pokojninskega sklada.
8. Volitev članov disciplinarnega odbora.
9. Problemi tujkega prometa v Dravski banovini.
10. Samostojni predlogi.

računodajnikj (računski odseki), temveč tudi računozpitajči (mestne kontrole) pri vsakomesečnem izplačilu grdo kršili zakon in prezirali izvršilne predpise finančnega ministra. Po našem mnenju je sploh kaj takega nemogoče. Ako bi se pa to vendar godilo, potem morajo odgovarjati vsi zadevni organi v smislu čl. 110 zakona o glavni kontroli in čl. 58 zakona o državnem računovodstvu za izplačane zneske materialno in disciplinsko.

Vse te funkcije kakor naredbodavce, računodajnike in računozpitaje mora pozvati na odgovor Glavna kontrola, ki čuva nad izvrševanjem proračunskih predpisov.

Po našem mnenju mora stvar vsekakor biti drugačna. Ni sicer izključeno, da bi se ne bilo pomnožilo skupno število državnega uslužbenstva s ponovnim sprejemom ali reaktivacijo za 10.074 oseb v dobi od 1. aprila do 30. junija 1933, ker je vendar morda proračun za tekoče proračunsko leto 1933/34 nudil za to povišanje osebja potrebno podlago. Vendar je pa to malo verjetno, ker finančno ministrstvo že skozi celo vrsto let pri sestavi letnih proračunov energično in konsekventno zasleduje tendenco, da posamezna državna oblastva reducirajo svoje uslužbenstvo, da ne stavijo v proračun izpraznjenih mest in da sploh ne predvidevajo novih mest.

Ali in koliko se izvršuje ta tendenca, ki jo finančni minister dostavlja v obliki navodil za sestavo vsakoletnega proračuna vsem naredbodavcem, se javnosti odteguje.

Iskati si pojasnil v razglabljanju zamotanih proračunskih zadev, smatramo za neoportuno ter prepuščamo zadevo gospodom narodnim poslancem in senatorjem, da posežejo vmes ter zahtevajo izčrpna pojasnila.

Iz statističnih izkazov finančnega ministra izhaja, da se je v zadnjih letih pomnožilo število aktivnega državnega uslužbenstva, katere pomnožitve pa naša Dravska banovina ni bila deležna. Nadalnje dejstvo je, da smo že par let v gospodarski krizi, ki absolutno ne dopušča nikakršne pomnožitve državnega osebja in ki imperativno zahteva, da se do skrajnosti varuje pri vseh izdatkih. Le v tem primeru se davkoplačevalci obvarujemo pred nadaljnjimi novimi in povišanimi davki.

S. Št.

NASI IZSELJENCI POŠILJAJO VEDNO MANJ DENARJA

Po podatkih Narodne banke so poslali naši izseljenci v l. 1931. v domovino 573.1 milijonov dinarjev, l. 1932. le še 206 milijonov in lani samo še 122.3 milijonov. Z ozirom na dolgotrajnost krize, ki jo najbolj občutijo ravno naši izseljenci, pa je tudi še 122 milijonov lepa vsota.

Na vsa ta določila se redno opozarjajo državna oblastva po vsakoletnih odredbah finančnega ministra, ki daja navodila za izvrševanje vsakokratnega proračuna.

Ako bi torej pojasnilo uradniškega lista odgovarjalo dejstvu in bi se bilo leta 1932 kar 10.074 državnih uslužbencev plačevalo iz materialnih proračunskih kreditov, potem bi ne samo naredbodavci (oblastva) in

Jubilejni občni zbor Društva trgovskih potnikov

Čeprav je društveni odbor sklenil, da iz finančnih razlogov ne proslavi na poseben način jubileja prve društvene desetletnice, je vendar treba, da izpregovorimo ob tem jubileju nekaj besed. Kajti za ves razvoj slovenske trgovine so si pridobili trgovski potniki posebnih zaslug in po vsej pravici je poudaril dr. Windischer v svojem pozdravnem govoru, da od l. 1900, ko je bilo ustanovljeno društvo »Mercur«, kot matična organizacija vsega slovenskega trgovstva, ni bilo niti ene akcije društva, da ne bi v njej v prav odlični meri sodelovali trgovski potniki. Vselej, kadar je šlo za interese in za napredek slovenske trgovine, so slovenski trgovski potniki v polni meri izvršili svojo nalogo in vselej je bil apel na njih sodelovanje vzgledno uspešen. Zgodovina organizacije slovenskega trgovstva je zato ozko zvezana z delom trgovskih potnikov in to priznanje jim je v zgodovini zagotovljeno.

Še posebno zaslugo pa so si pridobili slovenski trgovski potniki za slovensko gospodarsko osamosvojitve. Da so prodrli izdelki domačih tvornic tudi do zadnje vasi, to je v prvi vrsti zasluga trgovskih potnikov, ki so dostikrat tudi v svojo osebno gmotno škodo v prvi vrsti propagirali domače blago. In da se je slovenska trgovina skoraj popolnoma osamosvojila od tujih gostov, da je trgovina na naših tleh res v slovenskih rokah, je zopet v veliki meri zasluga trgovskih potnikov, ki so bili vedno najodličnejši delavci za napredek slovenske trgovine.

Zato pa mora tudi človek s tem večjim nezadovoljstvom celo ob prvem jubileju Društva trgovskih potnikov ugotoviti, da so ostale neizpolnjene celo kardinalne zahteve trgovskih potnikov. Še vedno odjeda vse polno tujih potnikov domačim ljudem kruh, še vedno se najdejo tudi tako imenovane domače tvrdke, ki imajo nastavljene kot trgovske zastopnike tujce. Prav res, že več ko skrajni čas je, da se ta sramota neha in vsa naša javnost je dolžna, da z vso odločnostjo podpira slovenske trgovske potnike v boju proti nepotrebnim tujim potnikom. Ne samo domača, temveč tudi vsa tuja podjetja morajo zaposlovati kot svoje zastopnike le domače potnike in pravilo mora postati, da **more posredovati tudi med tujo tvrdko in domačim konzumentom le slovenski trgovski potnik.**

Prav tako pa mora biti uresničena tudi druga glavna zahteva naših trgovskih potnikov, da jim naše železnice priznajo že enkrat vozne olajšave. Če so te priznane trg. potnikom v skoraj vseh državah, potem pač ni razloga, da bi bila le Jugoslavija v tem pogledu žalostna izjema. Tem manj, ker bo to v korist tudi železnicam samim, ki vsled svojih dragih tarif naravnost silijo potnike, da se vedno bolj poslužujejo drugih prevoznih sredstev.

Nad vse utemeljeni sta zahtevi naših trgovskih potnikov in zato tem večja dolžnost naše javnosti, da tudi ona skrbi za izvedbo teh zahtev. To pa je tudi v interesu našega trgovstva in našega gospodarstva, kajti tem uspešnejše bo delo trgovskih potnikov tudi za javnost, čim bolj bo olajšano delo njim. Zato k desetletnici Društva trgovskih potnikov naše zagotovilo, da more v svojih prizadevanjih vedno računati na podporo javnosti, ki cenil in se zaveda zaslug trgovskih potnikov za razvoj trgovine in osamosvojitve našega gospodarstva.

Deseti redni občni zbor Društva trgovskih potnikov je bil v ponedeljek v veliki dvorani Trgovskega doma.

Občni zbor je otvoril predsednik Janko Krek, konstatiral sklepčnost in nato pozdravil vse navzoče goste, imenoma pa: zastopnika ljubljanske mestne občine dr. Kodreča, načelnika Združenja trgovcev v Ljubljani Karla Sossa, predsednika društva »Mercur« dr. Windischerja, zastopnika Društva veletrgovcev in industrialcev ravnatelja Ozimiča, tajnika združenja Šmuc in zastopnike tiska. Nato je prečital pismo dr. Plessa, ki pozdravlja občni zbor ter mu želi popoln uspeh. Vsled boleznj pa se sam žal ne more udeležiti obč. zbora.

Nato poda predsednik Krek v kratkih

besedah predsedniško poročilo, iz katerega posnemamo: V poslovanju društva ni bilo v preteklem letu posebnih izprememb. Najvažnejše je, da smo v soglasju z bratskima društvoma v Zagrebu in Beogradu ustanovili Savez društev trgovskih potnikov Jugoslavije, ker bodo s tem naši interesi mnogo uspešnejše varovani. Dosedaj je bilo treba v vsaki stvari poslati posebno deputacijo v Beograd, da je intervenirala, sedaj pa bo vse te intervencije izvršil Savez, kar ne bo samo mnogo ceneje, temveč tudi mnogo bolj uspešno. Ustanovitev Saveza pa je bila potrebna tudi zato, ker so se tudi vse druge trgovske organizacije združile v saveze in nismo mogli ostati mi osamljeni.

Nato omenja predsednik, da je letošnji občni zbor jubilejni, ko slavi društvo svojo desetletnico. Odbor se je odločil, da iz finančnih razlogov ne proslavi svojega prvega jubileja na slovenski način.

V imenu iz Ljubljane odsotnega predsednika Zveze trgovskih združenj Josipa J. Kavčiča pozdravlja občni zbor Karel Soss. Še posebno toplo pa pozdravlja občni zbor kot načelnik Združenja trgovcev v Ljubljani. Združenje trgovcev se je vedno zavedalo velikega pomena, ki ga ima za razvoj trgovine trgovski potnik kot posredovalec blaga in zato bo združenje vedno podpiralo društvo v vseh njegovih prizadevanjih. **Vaša borba je naša borba** in kakor Vi, tako bomo tudi mi gledali na to, da zasedajo vsa mesta le naši ljudje in da ne bodo tuji potniki zastopali domače tvrdke. (Zivahno odobravanje.)

V imenu društva »Mercur« pozdravlja občni zbor njegov predsednik dr. Fran Windischer.

Društvo »Mercur« je najstarejša slovenska trgovska organizacija, matična organizacija, iz katere so se razvile vse druge organizacije slovenskega trgovstva. Med možmi, ki so več ko 30 let delovali za napredek in razvoj te naše matične organizacije, so zavzemali odlično mesto ravno trgovski potniki. Ko gledam nazaj na to 30letno dobo dela, ko se spominjam vseh sodelavcev za program in cilje »Mercurja«, moram konstatirati, da ni bilo kmalu tako delavnih mož, kakor so bili trgovski potniki, ki so bili vedno steber delavcev. In to so bili vse do onega časa, ko so bili že tako močni, da so si mogli ustanoviti svoje društvo.

Takrat so bili časi ugodni in v tistem velikem napredku, ki se je začel v letih 1918—1924, se je moglo tudi nekaj doseči na polju socialne zaščite. Danes so časi drugi in za gospodarstvo so nastopili trdi dnevi. In to potrjuje tudi statistika, ki s številkami dokazuje, da padata trgovina in obrt, prav tako pa dokazuje tudi statistika trg. potnikov, da njih število pada.

Celih 70 let je rastlo vse gospodarstvo iz malega v veliko, od leta 1850. naprej je gospodarstvo neprestano napredovalo. Premagana je bila doba potovk in pešhoje in velike razmere so zavladale v gospodarstvu. Trgovski potnik pa je bil oni, ki je bil vez med velikim producentom in malim konzumentom, ki je bil eden glavnih delavcev, da smo iz ozkih krogov prišli v velike in široke.

Danes se z avtarkijo zopet vračamo v ozki svet. V vseh državah zmaguje avtarkistično prizadevanje, da mora država vse sama producirati in nič kupiti v tujini. Avtarkija je danes velika moda. Vsled nje je nastal svet kliringov, kontingentov in kompenzacij. V takšnem svetu pa ni mogoč napredek trgovine in zato je v takšnih časih zlasti prizadet trgovski potnik, kateremu so zmanjšane možnosti udejstvovanja. Čas je, da svet zopet spozna, da vodi avtarkija nazaj v patriarhalne čase, da pa je za človeka dobro preskrbljeno le v času univerzalizma, vsesplošnega in prostega razvoja. Le v času univerzalizma so bile mogoče razne socialne pridobitve, propadanje pa se začelja, kadar zavladava neomejena avtarkija, kadar se zapira drug pred drugim.

Čeprav pa so časi težki, vendar ne klonimo z duhom. S slovensko delavnostjo, štedljivostjo in potrpežljivostjo moramo delati, da se izkopljemo iz teh časov

in doseči, da bo prihodnji jubilej praznovalo društvo v veselejših razmerah. Društvo »Mercur« bo vedno složno delalo s trgovskimi potniki in podpiralo njih stremeljenja. V imenu društva jim želi še enkrat ves uspeh. (Glasen aplavz.)

Pooblaščen od Društva veletrgovcev in industrijcev pozdravlja nato občni zbor v toplih besedah Karl Soss.

Predsednik Krek se zahvaljuje za pozdrave in poudarja, kako je g. Karel Soss vedno odlično podpiral trg. potnike. Zato mu še posebno iskreno čestita, da je bil izvoljen za načelnika ljubljanskega združenja.

Prav tako toplo pa se zahvaljuje tudi dr. Windischerju, ki je vedno podpiral društvo in zlasti pri lanskem koledarčku omogočil društvu, da je bil koledarček za društvo aktiven.

Nato je podal tajniško poročilo gosp. Ludvik Remec. Društvo je imelo lani okoli sto rednih in 129 ustanovnih članov. Število ustanovnih se je povečalo za pet, število rednih pa se je nekoliko znižalo, ker so bili nekateri vsled neizvrševanja svojih dolžnosti črtani. Nekateri trgovski potniki še vedno niso člani društva in celo takšni, ki so dobro situirani. Apelira na te, da store svojo kolegalno dolžnost do društva.

Društvo je ponovno interveniralo vsled tujih potnikov in tudi doseglo, da je bilo 9 tujih potnikov nadomeščenih z domačimi. Žal pa nekateri teh niso poznali te hvalečnosti, da bi se za intervencijo društva zahvalili vsaj s tem, da bi postali njegovi člani.

Mnogo se je društvo trudilo, da doseže vozne ugodnosti za trg. potnike na železnici. Čeprav je priznana ta ugodnost trgovskim potnikom skoraj v vseh državah, vendar so bila vsa prizadevanja društva brezuspešna. Upa pa, da bo sedaj Savez imel v tej stvari več uspeha.

Društvo je izdalo letos svoj koledarček in doseglo z njim lep uspeh.

Na splošno se je vsled krize položaj trgovskih potnikov poslabšal. Nastavitve proti fiksni plači so vedno bolj redke in vedno bolj so pogoste nastavitve le proti provizijam.

Smrtno se je ponesrečil lani potnik Peter Juraj in zavarovalnica je izplačala zavarovalnino v polnem znesku 50.000, ki jo je društvo nato nakazalo njegovi vdovi. Ker je prejšnja zavarovalnica odpovedala pogodbo, smo sklenili novo z »Dunavom« in sicer pod istimi pogoji. Poročilo je sprejel zbor z odobravanjem.

Dr. Windischer predlaga, da bi tudi Društvo trgovskih potnikov sprejelo kot svoje glasilo mesečnik »Trgovski tovariš«, ki ga že deset let uspešno in odlično ureja predsednik Zveze trg. združenj Josip Kavčič. Nadalje predlaga, da se društvo v zadevi tujih potnikov obrne tudi na češkoslovaško-jugoslovansko zbornico, ki se je ustanovila te dni in ki bo gotovo šla društvu na roko. Predsednik Krek izjavi, da bo odbor o obeh predlogih razpravljaj na svoji prihodnji seji.

Lepo sestavljeno in pregledno blagajniško poročilo je podal nato blagajnik Alojzij Gril. Iz njegovega poročila je razvidno, da se je društveno imetje kljub slabim časom celo nekoliko povečalo. Za svoje poročilo je žel glasen aplavz. V imenu pregledovalcev računov je predlagal g. Dular odboru absolutorij, blagajniku pa s pohvalo, čemur je zbor soglasno pritrnil.

Z vzklikom so bili nato izvoljeni soglasno: za predsednika Janko Krek, za predsednika razsodišča Urek France, za odbornike pa: Gril Alojzij, Remec Ludvik, Kopal Ciril, Vidmar Rudolf, Štemberger Karel, Hočevar Alojzij, Zalokar Franc, Novak Jakob in Bogataj Viktor, za pregledovalca računov pa sta bila izvoljena: Dular Lojze in Živic Fr.

Članski prispevek se je določil v isti višini ko lani. Nato je izvolil občni zbor za častne člane društva v priznanje njih izrednih zaslug za društvo dr. Windischerja in dr. Plessa ter sedanjega predsednika Janka Kreka in blagajnika Alojzija Grila.

Ko so se pri slučajnostih še obravnavali razni predlogi za napredek društva in v korist trgovskih potnikov, je bil sprejet pravilnik šiferjevega fonda. Med drugim določa ta fond, da se plača svojcem umrlega člana, ki je bil najmanj pet let član društva, 3000 Din.

Ker je bil dnevni red s tem izčrpan, je zaključil predsednik Krek z zahvalo vsem udeležencem občni zbor.

Po svetu

Senat je s 44 proti 3 glasovom odobril stališče verifikacijskega odbora, da ni inkompatibilno, če je imenovan senator tudi predsednik občine. Voljeni senatorji in poslanci, kakor znano, ne morejo biti župani občini.

Ustanovitev socialno-demokratske stranke ni dovolil notranji minister Lazič, ker so nekatere programatične točke nameravane stranke v nasprotju z obstoječim redom.

Svet balkanske konference se sestane dne 31. marca v Atenah. Verjetno je, da se udeležijo sestanka tudi delegati Bolgarske.

Rezultat rimskih posvetovanj je silno skromen in razočaranja, ki ga je vzbudil v Avstriji, Madjarski in Italiji, kar ni mogoče prikriti. Predvsem je političen pakt sploh odpadel in mesto njega je bil sklenjen le konzultativni pakt, da se bodo vse tri države razgovarjale o vseh vprašanjih, ki se jih neposredno tičejo. Ti razgovori pa bodo seveda služili edino miru Evropi.

Gospodarski dogovori, ki so bili sklenjeni v Rimu, jasno dokazujejo, kako je nevarno, kadar se mora mala sila pogajati s svojo protektorico. Tako je morala Avstrija dovoliti znatne olajšave za turiste, ki potujejo v Italijo, morala se je obvezati, da bo kupovala več agrarnih proizvodov na Madjarskem, ki bo zato kupovala več industrijskih proizvodov v Avstriji in Italiji. Svobodno avstrijsko pristanišče v Trstu si mora Avstrija urediti sama.

Prva posledica tega gospodarskega dogovora je bila, da so začeli v Budimpešti na debelo prodajati delnice madjarskih industrijskih podjetij, ker ta ne bodo mogla več konkurirati z avstrijsko in italijansko industrijo.

Madjarska ni hotela prevzeti jamstva za neodvisnost Avstrije, ker bi se s tem postavila v preočito nasprotje z Nemčijo. Nemški poslanik v Rimu je imel z Gömbösom več ur trajajoči sestanek in je bilo tudi z njim poudarjeno, da hoče biti Madjarska v dobrih odnosih z Nemčijo. Glavna revizionistična sila je le Nemčija.

Mussolini je imel po zaključku rimskih posvetovanj svoj že dolgo napovedani govor. V glavnem je poveljeval fašizem in njegovo bajno konstruktivno moč, nato pa je govoril o odnosih Italije do drugih držav.

Z Jugoslavijo so odnosi normalni in korektni, je dejal Mussolini. Italija in Jugoslavija se v gospodarskem pogledu izpopolnjujeta v najširšem obsegu. Vprašanje nadaljnje ureditve odnosov med obema državama pride na dnevni red, ko bo čas za to.

Odnosi s Francijo se boljšajo in pride morda do zelo koristnega sodelovanja med Francijo in Italijo.

Glede Društva narodov je dejal Mussolini, da postane čisto odveč, če ne bo imela razorožitvena konferenca uspeha. Uspeh pa bi mogla imeti, če sprejme italijanski načrt, ki da je v vsakem pogledu dober.

Najvažnejši odstavek v Mussolinijevem govoru pa je bil, ko je Mussolini naglašal, da stremi Italija v prvi vrsti na bližnji vzhod, v Afriko in Azijo, ne pa na Balkan. Seveda pa pri tem ni določil nobenih teritorialnih zahtev.

Uradno se demantirajo vesti o poizkušeni atentatu na Mussolinija in Gömbösa. Vesti so si izmislili antifašisti.

Drž. podtajnik Suvich odputuje po končanih rimskih posvetovanjih v London, da referira londonski vladi.

Na povratku iz Rima obišče Dollfuss tudi Trst, da si ogleda za Avstrijo namenjeni del tržaškega pristanišča. Dollfussa bo pri tem spremljal drž. podtajnik Suvich, ki je Tržačan.

Ker se je angleška vlada končno vendarle prepričala, da ne bodo privedla razorožitvena pogajanja do prav nobenega uspeha, pripravlja vlada velik načrt za modernizacijo vojske, zlasti pa letalstva in mornarice.

Sovjetski sistem v Rusiji se odpravi in mesto njega se uvede sistem osebne odgovornosti uradnika. Sovjeti pravijo, da bodo mogli vsled tega izvesti obsežno redukcijo uradništva. V resnici pa pomeni nova reforma le še večjo birokratizacijo ruske uprave in popolno premoč uradništva v javni upravi.

Pri proslavi desetletnice aneksije Reke je prišlo na italijanski križarki »Fiume« do eksplozije, vsled katere je bil 1 italij. mornar ubit, en pa težko ranjen.

Denarstva

STANJE NARODNE BANKE

Po zadnjem izkazu Narodne banke z dne 15. t. m. se je njeno stanje v 2. tednu t. m. spremenilo tako-le (vse številke v milijonih Din):

Zlata in kovinska podloga se je zmanjšala za 2-8 na 1.846-3; zlato v tujih blagajnah je naraslo za 0-06 na 1.765-3, valuta za 0-4 na 0-67, deviz pa so se zmanjšale za 3-3 na 80-4.

Devize, ki ne spadajo v podlogo, so se povečale za 45 na 51-2.

Vsota v niklju in srebru kovanega denarja se je povečala za 16-8 na 293-7.

Posojila so zopet padla in sicer za 7-7 na 1-896-1. Eskontna so se zmanjšala za 7-39 na 1-656-0, lombardna pa za 0-3 na 240-09. Tako nizkega stanja posojil ni bilo že dve leti. Kljub temu pa kažejo vsi znaki, da bodo posojila še nadalje padala.

Prejšnji predjemi državi so se znižali za 0-6 na 1-717-1, dočim so začasni ostali neizpremenjeni (600-0).

Vrednost rezervnega fonda se je dvignila za 0-37 na 65-9, drugih fondov pa za 0-9 na 12-8. Tudi vrednost nepremičnin in zavoda za izdelavo novčanic je nekoliko narasla.

Razna aktiva so se zmanjšala za 0-13 na 105-2.

Obtok bankovcev se je znižal za 54-0 na 4-181-7, zato pa so se dvignile obveze na pokaz za 46-3 na 1-012-3. S tem je dosegel obtok bankovcev rekordno nizko stanje.

Tudi obveze z rokom so se zmanjšale in sicer za 13-7 na 1-039-4.

Razna pasiva so se povečala za 32-8 na 242-1.

Skupno zlato in kovinsko kritje se je zmanjšalo od 35-55% na 35-54%, samo zlato pa se je povečalo od 33-93% na 33-98%.

VALUTNA STABILIZACIJA BREZ JAPONSKO NE MOGOČA

Prodiranje Japonske na skoraj vse svetovne trge je privedlo do prepričanja, da je svetovna stabilizacija valut brez sodelovanja Japonske nemogoča. Kajti japonska izvozna ofenziva je predvsem posledica razvrednotenja jense in Japonska se bo tega sredstva poslužila še v večji meri, če bi se skušalo s carinskimi ovirami zmanjšati japonski izvoz. Zato ne more imeti nobenega uspeha svetovna valutna konferenca, če ne bi na njej sodelovala tudi Japonska. Velike finančne velesile sveta: Amerika, Anglija in Francija bi morale priznati kot četrto velesilo Japonsko. Šele potem, kadar bi bilo doseženo soglasje teh štirih velesil, bi bila tudi mogoča valutna stabilizacija.

Adria prašek je boljši

Hranilne vloge v nemških hranilnicah so dosegle koncem januarja rekordno višino 11.269 milijonov mark, to je za 44 milijonov mark več ko pred izbruhom bančne krize.

Njujorška največja hranilnica Bowery Savings Bank je znižala obrestno mero za vloge nad 1000 dolarjev od 3 na 2-5%. Nove vloge sprejema le v višini do 1000 dolarjev. Te odredbe so posledica splošne preobilice denarja v denarnih zavodih.

Računskih zaključek švicarskih zveznih financ za leto 1933. izkazuje deficit v višini 272-5 milijonov frankov.

Že v 24 urah barva, plesira in kemično snazi obleke, klobuke itd. Skroli in svetlolika srage, ovratnike in manšete. Peré, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH
Poljanski nasip 4-6. Seleburgova ul. 3
Telefon št. 22-72.

TEDEN LJUBLJANSKI BORZI

Posrebno poročilo trgovskega lista

Lesno tržišče

Tendencia nespremenjeno mlačna

Povprašuje se še nadalje po bukovini, in sicer tako parjeni, kakor neparjeni. Poleg bukovine so se pa v zadnjem času pojavila tudi povpraševanja po mehkem lesu. Predvsem za naš gorski les so se sedaj začeli zanimati tudi ogrski kupci. V glavnem zahtevajo ti kupci blago v monte kakovosti, pri čemer pa ne stavlajo glede kakovosti preostrogih zahtev. Odda se lahko tudi konično blago. Seveda so pa tudi cene nižje kakor za kvalitetno blago. V pretežni večini se iščejo deske monte 18, 24, 48 mm, 4 in 5 m dolžine; tudi širina ne igra pri tem blagu velike vloge.

Poleg desk so vprašanja za morale, pol-morale in letvice. Cene je treba kalkulirati feo vagon Kotoriba ali Bares.

Od strani Italije pa se išče večji del III., podmera in blago v gotovih dimenzijah po naročilu.

V hrastovini je situacija pri nas še vedno slaba.

Docela nespremenjen je položaj v drvalih in oglju.

Cene lesa so ostale brez izprememb, le hrastovi pragovi notirajo za 1 komad od Din 35— do Din 38— mesto prejšnjih Din 40— do Din 42—. Za canello se nudj Din 40— do Din 45— za 100 kg feo vagon slov. nakladalna postaja.

Na ponedeljkovem borznem sestanku je bilo zaključeno 5 vagonov lipovih plohov, na večeršnjem pa 4 vagoné hrastovih plohov.

Povpraševanja:

Večje količino tramov, monte. »uso Triestec. Več vagonov hrastovih podnic. Večje količino bukovih »pacconov«. Več vagonov tavolet, 4 mm, 2-25 m, šir 9/10', feo vagon ev. Sušak.

Bukovi testoni, originalna partija, feo vagon Sušak.

Borove deske, I., II., 18, 24, 28, 48 in 58 mm debeline, 4 m dolžine, 1 vagon.

Več vagonov neobrobjenih bukovih plohov, I., II. in III., monte, suhih.

Več vagonov neobrobjenih javorjevih plohov (beli javor), I., brez gré in napak, z ravnimi vlakni. Dolžina 2-20—2-70 m, 14 cm širine naprej, 27 do 70 mm debeline.

1 vagon smrekovih, jelovih desk, IIIa., širina 16 cm naprej, debelina 18 mm, dolžina 4 m. Ceno je staviti za kub. meter franko vagon Postojna.

1 vagon bukovih neobrobjenih, neparjenih plohov, I., II. in III., monte, suhih, 2 m dolžine naprej, debelina 50—100 mm, širina 16-17 cm naprej. Ceno je staviti za kub. meter franko vagon Postojna.

1 vagon bukovih neobrobjenih neparjenih plohov, I. in II., suha roba, dolžina 2 m naprej, 30, 40 in 50 mm debeline. Ceno je staviti za kub. meter franko vagon Postojna.

Podmere in deske, III., debeline 12, 18 in 24 mm. Ceno je staviti za kub. meter franko vagon Postojna.

Bukovi plohi, I., II. in III., monte, neobrobjeno blago, debelina 58 mm. Ceno je staviti za kub. meter franko vagon Postojna.

Žitno tržišče

Tendencia še nadalje živahna

Koruza je notirala na prvih treh borznih sestankih tekočega tedna nespremenjeno od 16. t. m. dalje pa za 2½ pare višje pri kg nalik pšenici, ki je za istotoliko okrepila svojo ceno tako sremske, kakor banrjske in baške proveniencie. Zaključen je bil samo en vagon koruze. Moka je notirala ob istih cenah kakor pretekli teden.

Žito:

Cena za 100 kg franko vagon:

Koruza:	Din	Din
času primerno suha s kvalitetno garancijo, navadna vozna, slovenska postaja, plačilo 30 dni	117-50	120—
času primerno suha, s kvalitetno garancijo za april, navad-		

na vozna, slovenska postaja, plačilo 30 dni	125—	127-50
popolnoma suha, s kvalitetno garancijo za maj, navadna vozna, slov. postaja, plačilo 30 dni	132-50	135—

Pšenica:

sremska, 78/79, 2%, zdrava, suha, rešetana, mlevska vozna, slovenska post., plačilo 30 dni	147-50	150—
baranjska, 78/79, 2%, zdrava, suha, rešetana, mlevska vozna, slovenska post., plačilo 30 dni	147-50	150—
bačka, 79/80, zdrava, suha, rešetana, mlevska vozna, slov. post., plačilo 30 dni	150—	152-50

Mlevski izdelki:

Moka:

bačka, nularica, slov. postaja, plačilo 30 dni	245—	250—
banatska, nularica, slov. postaja, plačilo 30 dni	255—	260—

SILEN PORAST KMETIJSKIH NABAVLJALNIH ZADRUG

Število kmetijskih nabavljalnih zadrug je v zadnjih letih tako zelo naraslo, da bo število teh v kratkem večje ko število kreditnih zadrug. To jasno dokazuje statistika, ki jo objavlja Glavni savez srbskih kmetijskih zadrug. Po tej statistiki je bilo včlanjenih leta 1919. v vsem 141 kmetijskih nabavljalnih zadrug. — Leta 1928. jih je bilo že 756. leta 1929. 806, l. 1930. 880, l. 1932. 1.018 in l. 1933. že 1.155. Največ teh zadrug je bilo v Moravski banovini (546), najmanj v Primorski (2). V l. 1933. je nastalo novih zadrug, ki so včlanjene pri Savezu 211, od teh je bilo nabavljalnih 136 ali 64 odstotkov. Ni čuda, če pri tako velikanskem razvoju nabavljalnih zadrug propada trgovina.

Adria prašek je boljši

RAZPIS DEL

Kranjske deželne elektrarne razpisujejo za prevzem del pri transformatorski postaji v Črnučah za težaška, zidarska, železobetonska, tesarska, krovna, kleparska, mizarska, ključavničarska in steklarska dela javno pisмено ofertno licitacijo na dan 26. marca ob 11. v prostorih elektrarn, Gajeva ulica 3. Podrobnejše informacije istotam.

Mestna plinarna ljubljanska sprejema do 24. t. m. opoldne ponudbe za napravo teraco-tlaka na betonski podlagi 220 m in za oblogo sten s fajancijskimi ploščicami v izmeri približno 100 m.

Obupno stanje nemških financ

Predsednik nemške Državne banke dr. Schacht je imel v ameriški trgovinski zbornici v Berlinu predavanje, v katerem je v zelo črnih barvah naslikal stanje nemških financ. Odtok deviz iz Državne banke traja neprestano in od 31. decembra 1933. dalje je izgubila Drž. banka za 112 milijonov mark deviz, kar znaša 30 odstotkov vsega njenega deviznega zaklada. Zlato in devizno kritje banke je padlo od 369 na 274 milijonov mark in znaša danes le še nekaj nad 8%. Ta odtok deviz sili Drž. banko in Nemčijo k novim odredbam. Banka bo morala znova reducirati dodeljevanje deviz za uvoz. Morda bo celo potrebno, da omeji Nemčija uvoz sirovin. Dr. Schacht je nato naglašal, da ni Nemčija tista, ki propagira avtarkijo, temveč v avtarkijo sili Nemčijo politika nemških upnikov v zadevi nemških dolgov. Edino predsednik Roosevelt razume pravilno položaj, ko pravi, da je vprašanje nemških dolgov glavno sedanje svetovno vprašanje, kajti odsotnost Nemčije na svetovnem trgu preprečuje vsako zboljšanje cen. Dr. Schacht je zaključil svoje predavanje s trditvijo: Če ne bo mogla Nemčija izvažati in če se iz temelja ne spremeni politika tujih upnikov, potem je vsako ozdravljenje svetovnega gospodarstva nemogoče.

Govor dr. Schachta je vzbudil v svetu veliko pozornost in tako piše nedeljska »Neue Freie Presse«, da ni izključeno, da pride do devaluacije nemške marke. Ni še gotovo, če naj ta grožnja služi le kot sredstvo, ki naj prisili tuje upnike do popuščanja ali pa so nemške finance že v resnici tako slabe, da bo razvrednotenje marke edina rešitev.

Zunanja trgovina

GRŠKA UVAZA PSENICO IZ AMERIKE IN RUSIJE

Leta 1933. je Grška skupno uvozila 444 tisoč 370 ton pšenice, v vrednosti 39-8 milijonov švicarskih frankov. Od te pšenice je uvozila iz Argentine 46 odstotkov, iz Kanade 20 in iz Rusije 19 odstotkov. Samo ostanek je uvozila iz drugih držav.

Adria prašek je boljši

Dodatna trgovinska pogodba z Grčijo je bila podaljšana do 20. maja.

Francosko-madžarska trgovinska pogodba se prično koncem meseca ali začetkom aprila. Pri pogajanjih se bo razpravljalo tudi o zamrzlih francoskih terjatvah v višini 70 milijonov frankov.

Takse za prevoz po Donavi se plačajo v bodoče po sklepu Mednarodne donavske komisije ena četrtnina v švicarskih frankih, tri četrtnine pa v dinarjih, oziroma lejih.

Cene pšenice na Madžarskem so dosegle in deloma tudi presegle svetovno pariteto, ker se je Madžarski posrečilo, da je izvozila skoraj vso pšenico.

Nemški izvoz je znašal v februarju 343 milijonov mark, za 2% manj ko v januarju, uvoz pa je znašal 378 milijonov in se je povečal za 6 odstotkov.

Glavna tramvajska družba v Parizu je dosegla lani 139 milijonov dohodkov, predlani pa 141 milijonov. Izplačala pa bo 27-50 frankov dividende ko lani.

Delnice nemške tvornice za kanone »Industriewerke« so se te dni dvignile za 150 odstotkov.

USPEH AMERIŠKE DAVČNE UPRAVE

Dne 15. marca je potekel rok za plačilo dohodnine. Sedaj je amer. davčna oblast objavila, da je letos plačana dohodnina dosegla trikratni znesek lanskega. Ta nenavadni uspeh davčne oblasti je posledica njene temeljite reforme.

TRGOVCI! Širite »Trgovski lista«

Dr. Pirčeva sladna kava

je prvovrsten domač izdelek, s katerim pripravite zdravo, izdatno, redilno in ceneno pijačo za Vas in Vaše otroke.

Dr. Pirčeva sladna kava je prav prijetnega okusa in jo pijo odrasli kot otroci z užitek.

Albin Prepeluh: Agrarna reforma

Naš veliki socialni problem. Založila Zveza slovenskih agrarnih interesentov, tiskala Univerzitetna tiskarna J. Blasnik nasl. — Ljubljana 1933.

Ceprav je izšlo to pomembno delo že proti koncu lanskega leta, je opozorilo na to delo še vedno aktualno, ker je pač problem agrarne reforme vedno aktualen in vedno pereč. — Albin Prepeluh, ki spada brez dvoma med naše prve in najboljše socialne publiciste, je podal v tem delu podrobno zgodovino boja za agrarno reformo v Jugoslaviji. Poleg tega podaja tudi vsa glavna zakonska določila o agrarni reformi, pregled veleposestev v Sloveniji in studijo o razdelitvi zemljiške lastnine v Jugoslaviji. Kakšen je bil rezultat agrarne reforme v Jugoslaviji, tudi to je v knjigi podano jasno na podlagi uradnih podatkov. Posebno pozornost posveča pisatelj gozdno-agrarni reformi v Sloveniji, ki se je izvedla v Sloveniji na zadnje. V ilustracijo boja za to reformo navaja Albin Prepeluh tudi par dokumentov in poročil, katerim bi ob drugih razmerah gotovo dodal tudi svoj komentar. Sploh se pozna knjigi, da je moral avtor mestoma omejiti svoj spis na najnujnejše.

Slika krasi fotografija z zborovanja slovenskih agrarnih interesentov. Je to fotografija, ki je naravnost tipična slika slovenskega kmetijskega kolektiva, onega našega naroda, ki je sto in stoletja obdeloval našo zemljo in ki naj bi z agrarno reformo postal njen lastnik. V koliko se je tudi posrečilo, je iz Prepeluhovega dela jasno razvidno. Kako velike važnosti pa je pravilna rešitev agrarne reforme za naš narod, je razložil Albin Prepeluh v poglavju: Naš veliki socialni problem in slovenska inteligenca. V tem članku opozarja, da od približno 150.000 kmetijskih gospodarstev več ko ena tretjina ne presega dveh hektarjev, da je torej nad 50.000 družin čisto sproletariziranih. 30.000 družin pa nima 5 hektarjev posestev, kolikor je potrebno za golo življenje. Vse te družine se ne morejo prehraniti na rodni zemlji, izseljevanje pa je zaprto. Posledica tega je, da osvaja kmetijsko ljudstvo neko posebno mučno razpoloženje, ki rodi v njem hud odpor do njemu vsiljene civilizacije. In vendar bi bilo v notranji kolonizaciji mogoče najti rešitev. Slika slovenskega kolektiva na Prepeluhovi Agrarni reformi je opomin, ki bi moral vstati vsakemu javnemu delavcu neizbrisno v spominu!

IVAN PREGELJ: TOLMINCI

Izbrani spisi, 9. zvezek. Izdala in založila Jugoslovanska knjigarna v svoji knjižni zbirki: — Domači pisatelji. — Ljubljana 1934.

Pregljevi »Tolminci« spadajo brez dvoma med najmodernejša dela slovenske literature. Je to epos trpljenja, ki ga je pretrpel na svoji zemlji tekom stoletij slovenski narod v vedno neravnem boju z nadmočnim nasprotnikom. Obenem pa je to tudi epos na lepoto slovenske zemlje. Pa tudi na žilavo moč našega naroda, ki je kljub vsem nasiljem ohranil vero vase in v svojo pravico. — Nad vse lep in bogat jezik daje temu epu polno veljavo, dejanje romana pa je ves čas tako napeto in živahno, da bodo Pregljevi »Tolminci« tudi vedno med najbolj čitanimi deli. V vsakem pogledu je uvrstiti Pregljeve »Tolmince« med naša prva reprezentativna literarna dela, ki pričajo o kvaliteti slovenske literature. Poznanje Pregljevih »Tolminev« je že slovenska družabna dolžnost.

Kdor ne podpira svojega glasila, zaničuje samega sebe in škodi skupnim interesom trgovstva.

Sedanje stanje v Albaniji

Kakor smo že poročali, je sklenila beograjska izvozna banka, da ustanovi v Tirani svojo podružnico. Vsled tega so odpotovali zastopniki Izvozne banke v Albanijo, da so uredili vse potrebno zaradi organizacije podružnice. Po povratku v Beograd je dal član delegacije g. Mišković novinarjem zanimive podatke o sedanjem stanju v Albaniji. Med drugim je dejal:

Italija je v zadnjih letih investirala velike kapitale v Albaniji. Zgradila je pristanišče v Draču in številne ceste. Ne more pa se reči, da je imelo albanško prebivalstvo od teh javnih del posebnih koristi, ker so pri teh delih uporabljali samo italijanske delavce. Ljudje, ki poznajo Albanijo, pravijo, da je čisto izključeno, da bi mogla Albanija vrniti Italiji investirane kapitale. Nobene železniške proge pa še ni zgradila Italija in proga Drač—Tirana je sicer bila trasirana, dela pa se niso nadaljevala.

Prvi pogoj za gospodarski napredek dežele je red in ta pogoj je dosežen. Ceste so popolnoma varne in narod je zato hvaležen kralju Zogu, ki je to dosegel.

Gospodarsko je Albanija na še zelo nizki stopnji. Za napredek kmetijstva se dosedaj ni storilo skoraj nič. Glavni izvozni predmet so še vedno oljke in olje. Mnogo izvažata Albanija tudi kožo, ki so zelo dobre kakovosti. Albanija pa ima tudi vse pogoje za razvoj ovčarstva in sirarstva. Danes pa je še ves način proizvodnje zelo primitiven in zaostal.

Tudi nekaj rudnikov ima Albanija, za njih izkoriščanje pa bi bili potrebni veliki kapitali.

Od lesnih vrst bi mogla Albanija zlasti izvažati zeleniko (pušpanj), ki ga je v Albaniji zelo mnogo, ki pa raste zelo počasi.

Vsled ugodnega podnebja bi mogla gojiti Albanija smokve, pomaranče in limone, toda za gojitev teh sadežev ni še prav nič pripravljeno. Tudi vrtnarstvo ima vse pogoje za razvoj, vendar pa je še na zelo nizki stopnji.

Na nizki stopnji je tudi ribarstvo. V Skadrskem jezeru so zelo dobri jesetri z odličnim kaviarom. Tudi postreže so tako dobre kvalitete, ko naše v Ohridskem jezeru. Toda tudi način prodaje je tako primitiven, da nima Albanija od ribarstva nobenega pravega dohodka.

Splošno se občuti potreba po dvigu kmetijstva in zato se v zadnjem času propagira ustanovitev kmetijskih šol. Albanci si mnogo obetajo od boljših odnošajev z našo državo in zato so tudi pozdravili ustanovitev podružnice Izvozne banke, katere tiranska podružnica je tudi že protokolirana.

Kar se tiče političnega notranjega življenja, je treba pripomniti, da se nahaja vsa oblast v rokah kralja, kateremu narod zaupa.

V Tirani je bila zgrajena velika moderna bolnišnica z 200 posteljami. V bolnišnici je nastanjenih 10 zdravnikov, ki so vsi domačini in ki so se izučili na nemških univerzah.

Vse italijanske in jugoslovanske šole

Štev. 2645/II.

NABAVA

Direkcija drž. rudnika Velenje razpisuje dobavo mineralnega olja in masti na dan 28. marca 1934. Pogoji pri podpisani.

Direkcija državnega rudnika Velenje, dne 15. marca 1934.

so bile razpuščene in sedaj obstojajo samo nacionalne albanske šole.

Vojska in žandarmerija sta odlično organizirani. Pred kratkim je bil sprejet proračun, ki izkazuje 18 in pol milijonov zlatih frankov dohodkov ali okoli 250 milijonov dinarjev. Davčna obremenitev prebivalstva ni velika, kljub temu pa plačujejo ljudje davke vsled neugodnih gospodarskih razmer le s težavo.

Tirana sama je čisto moderno mesto. V centru mesta je veliki trg, okoli katederega so vsa vladna poslopja. Življenje v mestu pa je znatno dražje ko v Jugoslaviji.

Jugoslovanska delegacija je bila povsod v Albaniji zelo lepo sprejeta. Albanski gospodarski krogi upajo, da bo sedaj po sklenitvi dodatnega sporazuma med Jugoslavijo in Albanijo zelo oživela trgovina med obema državama. Upajo tudi, da bodo boljši odnošaji med obema državama tudi ugodno vplivali na razvoj albanskega kmetijstva in dali tudi podnet za razvoj albanske industrije.

Razno

V konkurzu »Vzajemne pomoči« je bilo prijavljenih nad 3500 terjatev za znesek 27.700.000 Din. Sodišče pa je priznalo le terjatve v višini 914.970 Din. Niso bile priznane niti vse terjatve nameščencev v višini 542.000 Din, niti zapadle posmrtnine in vpisnine. Državno tožilstvo že sestavlja obtožbo proti krivcem propada »Vzajemne pomoči«.

V garderobi glavnega kolodvora v Zagrebu je eksplodiral peklenjski stroj, ki pa je napravil le neznatno škodo. Kakor se je na razpravi morilec pok. Neudorferja ugotovilo, je centrala za vse bombne atentate na Madjarskem.

V Zemunu začno v kratkem graditi poslopje zrakoplovne komande, ki bo veljalo 20 milijonov dinarjev.

Rumunska policija je odkrila teroristično skupino, ki je pripravljala atentat na predsednika vlade in 3 druge ministre.

Avstrijska vlada je prepovedala vse karitativne akcije tujih društev v korist rodbinam aretiranih socialnih demokratov, ker da bo sama skrbela za nje.

Grški notranji minister je demisioniral ker se je posrečilo pobegniti ameriškemu bankirju Insullu, ki ga preganja ameriška vlada, ker je oškodoval ameriško državo za več ko 40 milijard dinarjev.

Tudi umor preiskovalnega sodnika Princea bo pomasnjen, ker je Doumergue energično zahteval, da se razčisti afera do konca. Osumljena sta sokrivde na umoru žid Karfinckel in bivši Razputinov tajnik Simonovič.

Aconcagua, najvišji vrh Južne Amerike (7015 m) je premagala neka poljska znanstvena ekspedicija kljub neugodnemu vremenu.

Število brezposelnih v Angliji znaša 2 milijona 317.909, za 71.159 manj ko v februarju 1934. in za 538.729 manj ko v februarju 1933.

Štev. 2645/II.

NABAVA

Direkcija drž. rudnika Velenje razpisuje na dan 28. marca 1934. dobavo 500 m svinčenega kablja. Pogoji pri podpisani.

Direkcija državnega rudnika Velenje, dne 14. marca 1934.

Ameriški senat je sklenil, da se izda za podporo brezposelnim živinorejcem in kmetovalcem 200 milijonov dolarjev.

Na velikih pomorskih manevrih angleške mornarice v Atlantskem oceanu so se poškodovali dva rušilca, ena križarka in ena podmornica.

Nemški cirkusi propadajo eden za drugim. Dosedaj je moralo likvidirati že nad 40 cirkusov.

Po kitajskih poročilih, ki niso povsem zanesljivo, se je začel v Mandžuriji širiti oborožen upor proti sedanji vladi. — Iz mandžurske vojske je baje dezertiralo že 25.000 vojakov. Japonska vojska je napravila že 42 kazenskih ekspedicij.

Irzna poročila

LJUBLJANSKI TRG

Vsled praznika Sv. Jožefa je bil sobotni trg naravnost bogato založen. Na trgu je bilo tudi nekaj več jabolk, ki so se prodajala po stari ceni 8 Din za kg. — Posebno živahno je bilo na zelenjadnem trgu. Na trgu se je že pojavila domača glavna salata, ki je bila po dinarju glavica. Dosti je bilo na trgu rdeče pese in precej tudi zeljnatih glav. Berivka je bila po 2 Din merica. Spinača se je prodajala po 1-50 Din merica. — Najbolj živahno pa je bilo na perutninskem trgu. Purani so se prodajali po do 80 Din žival, zaklane gosi so se prodajale po 15 Din, zaklani pulardi po 28 in zaklana piščeta po 15 Din dalje. — Jajca so se zopet pocenila. Najlepša so se prodajala po Din 1-25 par. Tudi vseh drugih pridelkov je bilo dosti na trgu. Cene so ostale v glavnem neizpremenjene. Zelo so se kupovale tudi razne cvetlice v loncih, da so imeli vrtnarji zelo dober dan.

MARIBORSKI SVINJSKI TRG

Na svinjski sejem dne 16. marca je bilo pripeljanih 284 svinj, cene so bile te: mladi prašiči 5—6 tednov stari komad 80 do 100 dinarjev, 7—9 tednov stari 180 do 200, 3—4 mesece stari 250 do 280, 5—7 mesecev stari 320 do 360, 8—10 mesecev stari 450 do 520, 1 leto stari 680 do 750; 1 kg živi teže 7 do 8, 1 kg mrtve teže 9-50 do 10-50 dinarjev. Prodanih je bilo 120 svinj.

Adria prašek je boljši

Program ljubljanske radio postaje

Sreda, dne 21. marca. 12.15: Plošče — 12.45: Poročila — 13: Čas, plošče — 18: Pevski zbor mestne ženske realne gimnazije — 18.30: Radio-orkester — 19: Vzgoja naše šolske mladine in starši (Pavel Kreutzer) — 19.30: Literarna ura: Kitajska lirika (Avgusta Danilova) — 20: Orkestralni večer drž. konservatorija — 21.30: Slovenski vokalni kvintet — 22: Čas, poročila, radiojazz.

Četrtek, dne 22. marca. 12.15: Plošče — 12.45: Poročila — 13: Čas, plošče — 18: Predavanje o gluhonemi deci (Vilko Mazi) — 18.30: Srbohrvaščina (dr. Mirko Rupel) — 19: Plošče po željah — 19.30: Pogovori s poslušalci (prof. Prezelj) — 20: Večer na Golgoti, izvaja gl. društvo »Ljubljana« — 20.40: Orgelski koncert g. Šterbenca — 21.15: Plošče (Religiozna glasba) — 22: Čas, poročila, radio-orkester.

Štev. 2845/II.

NABAVA

Direkcija drž. rudnika Velenje razpisuje na dan 4. aprila t. l. licitacijo turbinskega olja. Pogoji pri podpisani.

Direkcija državnega rudnika Velenje, dne 17. marca 1934.

TISKARNA MERKUR, LJUBLJANA

Tiska knjige, časopise, tabele, naročilnice, plakate, lepake, cenike, vizitke itd. Vse tiskovine dobavlja hitro in po zmernih cenah

Gregorčičeva 23

Račun poštne hranilnice št. 13.108. Telefon 25-52

Lastna knjigovoznica